

JOHN KARAVANIĆ I MARIO PAVIĆ
Konzervativni pristup poslovanju održao je Tankersku plovidbu i njezinu tvrtku Tankerska Next Generation stabilnima i konkurentnima i tijekom najveće krize u brodarstvu

Foto: Dražen Lapić

21.

POSLOVNA SCENA

ZADARSKE ŽUPANIJE

'Centar Jadrana' ujedinio brodare, ribare i hotelijere

Većina uspješnog biznisa sjeverne Dalmacije suvremena je inačica tradicije vezane uz more i plodno zaleđe, a odličan položaj 'centra Jadrana' i prometna povezanost 'Kalmetinom' dodatni su mamac za turizam, prerađivačku i metalnu industriju

Dok su u Zagrebu carevali magla i oblaci, Liderova ekipa uživala je u najljepšemu svjetskom zalasku sunca uz najsavršeniju glazbu orgulja, onih morskih.

Više je razloga zbog kojih se za Zadarsku županiju može reći da je po nečemu jedina u Hrvatskoj; u Zadru posluje najveći hrvatski brodar Tankerska plovidba, Cromaris je najveći hrvatski uzgajivač bijele ribe, jedino hrvatsko mrijestilište nalazi se u Ninu, 'Cvijet soli', proizvod ninske Solane, osvaja svjetsko tržište, najkvalitetnija tuna na svijetu pliva u uzgajilištima zadarskog akvatorija, jedinom mjestu uzgoja tune u Hrvatskoj, a Zadar je proglašen najboljom europskom turističkom destinacijom 2016.

No u ovo vrijeme uoči lokalnih izbora glavna je tema u Zadru optužnica 'teška' 40 milijuna kuna protiv zadarskoga gradonačelnika **Božidara Kalmete**, koji je kao nekadašnji ministar prometa izgradnjom 'Kalmetine' najzaslužniji za prometni, pa i gospodarski, rast Zadra.

Moćna flota Tankerske Na početku te priče je Tankerska plovidba koja je po ukupnom prihodu većem od milijardu kuna najveća tvrtka u županiji. Iza nje su Aluflexpack novi, Cromaris, Bakmaz i LTH Metalni lijev. Tankerska je i najveći izvoznik Zadarske županije, slijede je Aluflexpack novi d.o.o., LTH Metalni lijev d.o.o. i Cromaris.

Posljednjih nekoliko godina Tankerska plovidba i njezina tvrtka kći

Tankerska Next Generation uložile su više od milijardu kuna u tankere za prijevoz sirove nafte i naftnih derivata te ostale konkurentne na svjetskom tržištu.

Sedamnaest brodova tih tvrtki na kojima 'kruh sa sedam kora' zarađuje oko 700 pomoraca plovi svijetom. Uz to je na kopnu zaposleno 80 ljudi. Većinski vlasnik Tankerske plovidbe je Zaklada u korist zaposlenika. Predsjednik Uprave je **Mario Pavić**, kapetan duge plovidbe koji, nakon nekoliko godina 'naviganja', od 2002. karijeru gradi na kopnu, a na čelu Tankerske je od 2013.

Unatoč tomu što je lani bila najveća kriza u brodarstvu u segmentu prijevoza rasutih tereta u posljednjih 30 godina, Tankerska plovidba pozitivno je poslovala, a i ove će godine, ističe Pavić. Od 17 brodova kojima upravlja Tankerska, tu su tankeri i brodovi za prijevoz rasutih tereta. Dva nova broda, koja se grade u Koreji, zaplovit će do kraja godine, a svaki vrijedi 52 milijuna dolara. Pola investicije osigurano je kreditom, a ostatak iz vlastitih sredstava. – Konzervativno poslujemo, Tankerska i TNG nastoje balansirati između dugoročnog i kratkoročnog zapošljavanja brodova. Najčešće pod-

ručje za prijevoz sirove nafte su Mediteran i Crno more, s ukrcajem u sjevernoj Africi ili Rusiji i iskrcajem uglavnom za rafinerije po južnoj Europi. Drugo je atraktivno tržište za naše tankere Sjeverno more i Baltik, gdje se zimi nastojimo pozicionirati da dobijemo neku premiju za led s obzirom na to da brodovi mogu ploviti u uvjetima leda. Ostatak flote plovi po cijelom svijetu, a nije rijetkost da su brodovi i po Amazoni, Žutoj rijeci, Mississippiju, La Plati – objašnjava Pavić i kaže da rade s provjerenim klijentima kao što su Chevron, Shell, Exxon i dr. te je naplata neupitna.

Tankerska je jedina privatna broderska kompanija na svijetu na čijim brodovima plovi isključivo hrvatska posada, uglavnom iz Zadra i okolice, uglavnom školovana na domaćim pomorskim školama i fakultetima. Pavić ističe da je Tankerska plovidba generator pomorskog kadra i da Hrvatska ima oko 22.000 pomoraca, što čini oko 1,5 posto od ukupnog broja svjetskih pomoraca. Hrvatski pomorci time su najveći domaći izvoznici proizvoda, zbog čega bi država trebala više pozornosti posvetiti njima i brodarima. Pavić naglašava da broderska industrija nije egzotika

te da bi državni strateški interes trebao biti generiranje i promoviranje pomorskog kadra. Od države ne traži ništa više od onoga što ima broderska konkurencija u svijetu. Jedan je od većih problema Tankerske sigurnost brodova. Prije 10-ak godina u Adenskom zaljevu pirati su pokušali napasti brod Donat koji je tada plovi bez naoružanih zaštitara. Hrvatski brodovi danas smiju imati naoružanu stražu, čime lakše konkuriraju na tržištu u opasnim područjima. Osim Adenskog zaljeva i Indijskog oceana, česti su piratski napadi u vodama oko Singapura, Indonezije

i u zapadnoj Africi. Probleme uzrokuju i političke nestabilnosti pojedinih država te ratovi.

OTP banka preuzima Splitsku – Najdragocjenija je posada. Pomorci rade u teškim uvjetima, to su naši ljudi, svi se poznajemo i moramo ih maksimalno zaštititi – kaže Pavić kojeg ne zabrinjava rast tržišta obnovljivih izvora energije jer smatra da će prijevoz fosilnih goriva još dugo biti izvor zarade. Tankerska je 2015. osnovala tvrtku kći Tankersku Next Generation i vlasnik je 51 posto njezinih dionica. Dionice TNG-a su na burzi, a predsjednik Uprave **John Karavanić** ističe da ta tvrtka ima šest brodova od po 50 tisuća tona nosivosti i 300 pomoraca. Dio flote u dugoročnom je najmu s globalnim trgovcem naftom Trafigurom koji je 2015. imao prihod od 127 milijardi dolara, što govori o prepoznatljivosti Tankerske i TNG-a u svijetu.

Druga je na popisu najvećih tvrtki u županiji OTP banka sa sjedištem u Zadru, s prihodom od gotovo milijardu kuna. Banka je 2016. zaključila potpisivanjem ugovora o preuzimanju Splitske banke, a potpuna integracija trebala bi biti obavljena do sredine 2018. Time će OTP

GLAVNI AKTERI

IGOR ARBANAS
ALUFLEXPACK NOVI

Proizvodi ambalažu za prehrambenu i farmaceutsku industriju i drugi je izvoznik na području Zadarske županije.

MILIVOJ KNEŽEVIĆ
LTH METALNI LIJEV

Tvrtka iz Benkovca bavi se obradom i lijevanjem aluminijskih blokova i legura i velika je izvoznica.

BALAZS BEKEFY
OTP BANKA

U procesu je kupnje Splitske banke, nakon čega će OTP postati bankarski lider na Jadranu i četvrti u Hrvatskoj.

OTMAR MICHAELER
FALKENSTEINER

Austrijski hotelski lanac dominantan je igrač u zadarskom turizmu, upriličilo više od 350 milijuna kuna na godinu.

STIPE BEVANDA
MARASKA

Jedna od najdugovječnijih tvrtki i najpoznatiji županijski brend očekuje znatno povećanje izvoza u ovoj godini.

GLAVNI AKTERI

GORAN MARKULIN

CROMARIS

Najveći uzgajivač bijele ribe u Hrvatskoj i regiji pod okriljem Adrisa upeterostručio je proizvodnju, a počeo se baviti i uzgojem tune.

FRANE SKOBLAR

TURISTHOTEL ZADAR

Vlasnik je najnagrađivanijega hrvatskog kampa u Zatonu, a dioničari uživaju u rastu cijene dionica i isplati visokih dividendi.

GORAN RAŽNJEVIĆ

ILIRIJA

Prošlu poslovnu godinu obilježila je dokapitalizacija, čime je ojačan kapitalni i tvrtin tržišni položaj.

ONI KOJI DOLAZE

ŽELJKO GOJA

HSTEC

Uspješna tvrtka čije vrijeme tek dolazi. Izvozi robotsku automatizaciju, od autoindustrije do medicinskih robota.

➔ postati četvrta najveća banka u Hrvatskoj, koja će imati još jači položaj u priobalnim regijama.

Cromaris u lovu na 10.000 tona Cromaris posluje u sastavu Adris grupe i lider je u uzgoju brancina i orade. Direktor **Goran Markulin** kaže da su u posljednjih nekoliko godina zahvaljujući velikim financijskim ulaganjima upeterostručili proizvodnju, a tri četvrtine prihoda od prodaje ostvaruju se na inozemnom tržištu, ponajviše u Italiji. Cromaris je potkraj 2016. dobio odobrenje za dva nova uzgajališta kapaciteta 1400 tona pa je osiguran proizvodni kapacitet veći od 9000 tona u 2017. Do 2018. cilj je doći do 10.000 tona kvalitetne bijele ribe.

Osim Cromarisa, najveći su proizvođači u županiji Aluflexpack novi (bivši Folijaplast) i LTH metalni lijev iz Benkovca. Obje su tvrtke u stranom vlasništvu, zatvorene za novinare i imaju burnu prošlost, jedino LTH posluje pozitivno, dok Aluflexpack novi generira gubitke. U županiji su lokalni trgovački lanci dosta jaki, a dva najjača, Bakmaz i Sonik, niknuli su 1990. s nekoliko malih kvartovskih dućana, a danas su respektabilne tvrtke. Bakmaz u svojih stotinu dućana u Zadarskoj i Ličko-senjskoj županiji prodaje sve, od prehrane do namještaja, a i Sonik ima više od sto trgovina. Među deset najvećih je i biogradski

trgovač Bure, a njegovih 150 zaposlenika raspoređeno je i po zadarskim otocima.

Turističkom ponudom Zadra i županije dominira Falkensteiner. Austrijski hotelski lanac u Hrvatskoj generira više od 350 milijuna prihoda, ali ih ne konsolidira, pa zavarava što je Falkensteinerova Punta Skala u Petrcanima tek deseta na županijskoj listi najvećih. No tu su i Falkensteiner Funimation Club na Boriku, turistička i nekretninske agencije te još nekoliko hotela i apartmanskih naselja. Slučajno ili ne, ali s dolaskom Falkensteinerova počeo je i turistički uzlet Zadra.

Domaća hotelska kuća u vlasništvu malih dioničara Turisthotel vlasnik je dviju kulturnih zadarskih kavana, Forum i Branimir, ima najnagrađivaniji hrvatski kamp u Zaton Holiday Resortu, u koji se ove sezone ulaže 45 milijuna kuna. Njihov butik-hostel Forum već je drugu godinu najbolji hostel. Imaju praonice rublja, a kupnjom Praonice Plat ušli su i na dubrovačko područje i među prvima su ponudili uslugu najma visokokvalitetne hotelske posteljine. Dioničari uživaju u dividendi i rastu dionica koje su na povijesnom maksimumu.

Povratak Maraske Kada se s Borika ide prema gradu, u prelijepoj uvali Maestral nalazi se nekadašnja upravna zgrada poznate tvornice Maraska, koja uskoro postaje hotel Hyatt. Prije tri stoljeća prvi hrvatski

VODEĆI NA JADRANU JEDINSTVENI ULOV I UZGOJ TUNE

Zadarska županija vodeća je po ulovu i uzgoju tune. Početkom 90-ih povratnici iz Australije u 'najribarskijem' mjestu, Kalima na otoku Ugljanu, otvorili su tvornicu tune, gdje su se mahom zaposlili iskusni kaljski ribari. Kali tuna mijenjala je strane vlasnike, a potkraj 2015. preuzeli su je Japanci, najveći tunoljupci na svijetu. Predsjednik Uprave **Jiri Kambe** kaže da nigdje nema takve tune. Naime, na Mediteranu se tuna od 5-6 mjeseci nadohranju-

je sljedećih godinu i pol dana, dok se u Kali tuni lovi tuna od osam kilograma i uzgaja dvije i pol godine, pa zato ima više masnoće, što se posebno cijeni. Za sada se gotovo sva tuna izvozi u Japan, a Kambe se nada da će proizvodnja tune u novoj tvornici koju planiraju otvoriti privući europske kupce. Kali tuna ima 78 zaposlenika, a angažira još 30 ribara i godišnji prihod joj je 118 milijuna kuna. Mnoge je zaintrigiralo zašto su prepustili čak četiri svoja uzgajališta, dva Cromarisu, dva Pelagos net farmi. Ta

tvrtka generala **Ante Gotovine** i **Milana Mandića** u samo dvije godine prilično je narasla. U 2015. poslovali su s impozantnih 28 posto profitabilnosti. Nakon uzgajališta kod Vrgade, gdje su uvjeti bili veoma loši, došli su na Lavdaru. Ribari tvrde da je i biogradska Jadran tuna u vlasništvu Gotovine i partnera, s obzirom na koncesiju koju im je prepustio i činjenicu da je njegov partner Mandić ujedno direktor u Jadran tuni. Ta biogradska tvrtka posluje 20 godina i ima prihod od 66 milijuna kuna.

MARIO IVIĆ

TELUM

IT tvrtka jedna je od šest hrvatskih s prestižna Deloitteova popisa pedeset najbrže rastućih tehnoloških tvrtki u Srednjoj Europi.

ŽELJKO UZELAC

PZ MASLINA I VINO

Razminirali područje na kojem se bave ekološkom proizvodnjom vina, maslina i smokava te proizvode izvoze u Njemačku.

MILIVOJ JOŠIĆ

TEŠI TUNOLOV

Odnedavno je i prerađivačka tvrtka orijentirana na izvoz, u samo mjesec dana izvezla je zamrznute ribe u vrijednosti od milijun kuna.

izvozni proizvod bio je liker Maraschino i danas najpoznatiji brend zadarske tvrtke koja je danas u vlasništvu **Mirka Grbešića**. Izvozom ostvaruje petinu prihoda, a prema riječima predsjednika Uprave **Stipe Bevande**, u 2017. očekuje snažan rast na zapadnoeuropskim i tržištima srednje i jugoistočne Europe. Prihod je 2016. povećan tri posto, a rast se očekuje i ove godine. U Maraski radi 150 ljudi, jedan je od najvećih regionalnih proizvođača alkoholnih i bezalkoholnih pića, a tu poziciju planira dodatno ojačati.

Ilirijina diverzifikacija Prošla je godina po poslovnim rezultatima i korporativnom razvoju Ilirije iz Biograda na Moru bila najuspješnija otkako je privatizirana. Tijekom 16 godina u tvrtku je uloženo više od 81 milijun eura, od čega samo u 2016. više od 121 milijun kuna. Predsjednik Uprave **Goran Ražnjević** ističe da je prošlu godinu obilježila dokapitalizacija, čime je ojačan kapitalni i tržišni položaj tvrtke. Ilirijini gosti stižu iz zapadnoeuropskih, prekomorskih i dalekoistočnih zemalja, ta tvrtka razvija agroturizam u zadarskom zaleđu, prva je u nas otvorila difuzni hotel i organizator je nautičkog sajma Biograd Boat Show. Potkraj 2016. akvizirala je poslovno-trgovački centar City Galleria u Zadru, čime je postala tvrtka širokog spektra djelatnosti. Ima 200 stalno zaposlenih, a protiv odlaska

stručnog kadra bori se zapošljavanjem i izvan sezone. U Ilirijinih tvrtkama zaposleno je ukupno više od 1000 ljudi. Dugoročni razvoj temelje na investiranju, a u pripremi je više od dvadeset razvojnih projekata. Pozitivno posluje i Paška sirana koja svoj najvažniji proizvod Paški sir izvozi od 2009. Ima nekoliko vrlo kvalitetnih sireva koji su kao i njezin najpoznatiji brend dobili brojne nagrade na svjetskim sajmovima. Tvrtka ima 85 zaposlenika, dva proizvodna pogona; sireva i stočarstva, distribuciju sireva, vozni park, maloprodaju i klaonicu. Prema riječima direktora **Ante Oštarića**, dugoročni su planovi gradnja farme, turističkog objekta te povećanje proizvodnje sireva.

Vino iz Petrčana za Japance Teši tunolov, kojim upravlja **Milivoj Jošić**, odnedavno je i prerađivačka tvrtka koja na zapadnoeuropsko tržište izvozi zamrznutu ribu. Posluje u zadarskoj poduzetničkoj zoni Grabi u Poličniku, a prvi izvozni rezultati pokazuju da njezino vrijeme tek dolazi. U samo mjesec dana izvezeno je ribe u vrijednosti od milijun kuna.

Vino Kraljevskih vinograda autohtone hrvatske sorte pošip, plavac mali i crljenjak s kamenitih vinograda iznad Petrčana i Punta Skale piju i Japanci, kamo ga ta tvrtka izvozi. Prema riječima direktora i jednog od suvlasnika Kraljevskih vinograda **Zorana Pantalona**, ka-

UBRZANI RAZVOJ POLJOPRIVREDE S POMOĆU FONDOVA EU

Kako sredstvima fondova EU i poticanjem ruralnog razvoja pridonijeti ravnomjernom regionalnom razvoju bila je glavna tema okruglog stola u organizaciji Hrvatske zajednice županija. – Može se reći da iza svake pozitivne lokalne priče, bilo da je riječ o gradnji muzeja bilo poduzetničkoj zoni, stoji županijska razvojna agencija – rekao je predsjednik Hrvatske zajednice županija i šibensko-kninski župan **Goran Pauk**. Dodao je da fondove nismo u potpunosti iskoristili zbog pregovaračkih okvira, koji su mogli biti bolji, i centraliziranosti upravljanja fondovima. – Imamo na raspolaganju 2,4 milijarde eura do 2020. godine za poljoprivredu i ruralni razvoj, stoga je važno da svi uložimo dodatni napor kako bi se ta sredstva realizirala. Planiramo 2017. objaviti 50 natječaja te pojednostavniti prijave. Želimo da od zaključenja natječaja do ugovaranja projekta prođe najviše 120 dana – rekao je ministar poljoprivrede **Tomislav Tolušić**.

Na okruglom stolu su osim predstavnika Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU i Ministarstva poljoprivrede te Središnje agencije za ugovaranje i plaćanje sudjelovali: šibensko-kninski župan i predsjednik Hrvatske zajednice županija Goran Pauk, istarski župan **Valter Flego**, vukovarsko-srijemski župan **Božo Galić**, međimurski župan **Matija Posavec**, krapinsko-zagorski župan **Željko Kolar**, obnašateljica dužnosti virovitičko-podravskog župana **Sanja Bošnjak**, zamjenik župana Primorsko-goranske županije **Petar Mamula**, zamjenik župana Osječko-baranjske županije **Željko Kraljić** i v. d. ravnatelj RERA-e **Jozo Sarač**.

SWOT ANALIZA**SNAGA**

- brodarstvo, turizam, ribarstvo, prerada
- pozicioniranje na svjetskoj turističkoj karti
- odlična prometna povezanost: autocesta, zračna luka, trajektna luka

SLABOSTI

- nedostatak stručne radne snage
- prevelika ovisnost o turizmu kojim dominira strani vlasnik

PRILIKE

- rast turizma
- razvoj poljoprivrede i OPG-ova
- nautički turizam
- razvoj ribarstva i pomorstva

PRIJETNJE

- optužnica protiv gradonačelnika može poljuljati povjerenje investitora
- destabilizacija poslovanja u turističkom sektoru zbog kroničnog nedostatka radnika

DESET NAJVEĆIH ZADARSKE ŽUPANIJE

	TVRTKA	PRIHOD		DOBIT		BROJ ZAPOSLENIH	
		2015. (mil. kn)	PROMJENA	2015. (mil. kn)	PROMJENA	2015.	PROMJENA
1.	TANKERSKA PLOVIDBA d.d., Zadar*	1.232,68	55,3%	157,26	662,5%	460	-8,4%
2.	ALUFLEXPACK NOVI d.o.o., Poličnik – Murvica	1.081,34	29,3%	-20,60	**	421	8,2%
3.	OTP BANKA HRVATSKA d.d., Zadar	991,30	-13,5%	-149,02	***	939	-12,6%
4.	CROMARIS d.d., Zadar*	370,83	27,1%	6,51	434,5%	314	1,3%
5.	BAKMAZ d.o.o., Zadar	278,08	7,9%	8,39	30,5%	501	5,5%
6.	LTH METALNI LIJEV d.o.o., Benkovac	272,36	29,0%	45,43	42,8%	384	10,0%
7.	SONIK d.o.o., Zadar*	271,31	3,9%	6,16	29,9%	483	-12,0%
8.	TURISTHOTEL d.d., Zadar	212,13	8,7%	69,83	7,3%	466	3,6%
9.	BURE d.o.o., Biograd*	170,01	4,6%	1,58	-33,7%	150	0,0%
10.	PUNTA SKALA d.o.o., Zadar	154,74	12,5%	-51,22	****	225	20,3%

* konsolidirani rezultati grupe ** povećan gubitak *** iz dobiti u gubitak **** smanjen gubitak

Izvor: Bisnode

ISPRAVK

U prošlotjednoj tablici deset najvećih tvrtki Krapinsko-zagorske županije pogrešno smo rangirali Omco Croatiaju na treće mjesto iako je u 2015. imao veće ukupne prihode od Jedinstva Krapina. Točan je poredak:

1. Vetropack Straža grupa
2. Omco Croatia
3. Jedinstvo Krapina.

Ispričavamo se čitateljima i tvrtkama.

pacitet vinarije je 300.000 litara vina na godinu. Dio vina 'popije' turistička sezona, a dio izvezu. U tvrtki je zaposleno osam radnika, a planovi su povećanje njihova broja i investiranje u novu mehanizaciju i opremu.

Tri gracije iz Dalmacije Poljoprivredna zadruška Maslina i vino jedan je od inovativnih, ekoloških proizvođača u Polači iznad Biograda. Zadrugari **Radoslava Bobanović** i **Željko Uzelac** netipični su zadrugari, bivši direktori Fine u Zadru, odnosno LTH Metalnog lijeva. Prije nekoliko godina razminali su 60 ha krša i posadili 50.000 trsova vinove loze, 12.000 stabala maslina i 800 stabala smokava. Njihove tri gracije iz Dalmacije – vino, maslina i smokva, certificirane su kao ekološki proizvodi i nižu nagrade za kvalitetu. U Polači je suvremena vinarija, proizvodnja vina, ulja i sušara smokava, a svoje proizvode izvoze u Njemačku. **Mario Ivić** s diplomom zagrebačkog FER-a u džepu i godinu dana radnog iskustva otvorio je u Zadru tehnološku tvrtku Telum i nekoliko godina poslije dobio priznanje kao jedna od šest hrvatskih tvrtki s prestižne Deloitteove liste 50 najbrže rastućih tehnoloških tvrtki

u srednjoj Europi! Bave se vođenjem kampanja 'pay-per-click', a razvijaju i vlastitu platformu putem koje se trenutačno na 40-ak portala dnevno poslužuje 20-ak milijuna prikaza sadržaja, a klijenti su im telekomunikacijske kompanije, proizvođači piva, mediji...

Hstec, tvrtka specijalizirana za razvoj, projektiranje i proizvodnju visokobrzinskih elektromotornih vretena, direktnih pogona i druge visokobrzinske tehnike, širi proizvodnju i gradi novi pogon. Proizvode robotsku automatizaciju za inozemno tržište, od njemačke automobilske industrije do medicinskih robota. Direktor **Željko Goja**, nekadašnji profesor na zagrebačkom Fakultetu strojarstva, vratio se iz Zagreba i zaposlio u legendarnom SAS-u, a njegovim raspadom s četvoricom partnera osnovao je Hstec, koji svojim projektom robotika surađuje s FER-om. Zapošljavaju 73 ljudi, ponajviše računalne tehničare, a vape za tokarima i brusničarima.

No nisu sve tvrtke u Zadru uspješne, među onima koje su završile u stečaju ili likvidaciji jesu nekad moćna Adria, Gortan-Zadar, Adriatic Security, Nin elektrocommerce, Vox, Ploter, Kemoplast i drugi. ■

U inspekciju poslovne scene Zadarske županije Liderova novinarska ekipa otišla je Hyundai Elantrrom.

Za sve kupce novih Hyundaijevih vozila vrijedi pet godina trostrukog jamstva bez ograničenja kilometraže.

POWERED BY
HYUNDAI

U SLJEDEĆEM BROJU Poslovna scena Šibensko-kninske županije

			
HSM	HSK	HSW	HSR
<p>Visokobrzinska motorna vretena</p> <p>Motorna vretena za glodanje, brušenje, bušenje, specijalne izvedbe prema zahtjevima kupca Dodatne opcije: integrirani sustav za balansiranje, senzori vibracija,...</p>	<p>Komponente obradnih strojeva</p> <p>Stezne naprave, linearne jedinice, viševretene glave, obradne jedinice s ugradbenim torque ili linearnim motorima, specijalne izvedbe za automatizaciju proizvodnih procesa</p>	<p>Specijalni strojevi i uređaji</p> <p>Automatski montažni i proizvodni strojevi, strojevi za kontrolu proizvodnih procesa, strojevi za poliranje i mjerenje za staklarsku industriju</p>	<p>Robotska automatizacija</p> <p>Robotsko posluživanje strojeva, glodanje, poliranje, brušenje, automatizacija ljevaoničkih procesa, zavarivanje, napredna primjena tehnologije robotskog vida</p>
<p>Razvoj i projektiranje</p> <p>Razvoj i projektiranje visokobrzinskih motornih vretena, specijalnih obradnih strojeva, komponenti obradnih strojeva i robotske automatizacije</p>	<p>Servis i popravci</p> <p>Montaža, ispitivanje, optimizacije i popravci motornih vretena i ostalih komponenti obradnih strojeva svih vodećih svjetskih proizvođača</p>	<p>Proizvodnja strojnih dijelova</p> <p>Maloserijska proizvodnja visoko preciznih pozicija CNC tokarenje CNC glodanje Ravno i okruglo brušenje</p>	<p>HSTec HIGH SPEED TECHNIQUE</p> <p>HSTEC d.d. Zagrebačka 100 HR-23000 Zadar info@hstec.hr service@hstec.hr www.hstec.hr</p> <p>T. +385 23 205 405 F. +385 23 205 406</p>

Kad ste vlasnik obiteljske tvrtke, najvažniji posao u životu koji morate napraviti jest pripremiti sljedeću generaciju da preuzme vaš posao.

Ako mislite da je to jednostavno i možete to dokazati na vlastitom primjeru, molimo vas da nam dođete ispričati sve o tome.

Ako pak vrlo dobro znate koliko je to izazovno i zahtjevno, postanite član Liderova KLUBA OBITELJSKIH TVRTKI

**KLUB
OBITELJSKIH
TVRTKI**

LIDER ■

KLUB OBITELJSKIH TVRTKI dobrovoljna je asocijacija koja promiče biznis zasnovan na obiteljskom vođenju. Klub svojim članicama pomaže da edukacijom, zajedničkom razmjenom znanja i iskustva unapređuju svoje poslovanje te lakše svladaju specifične teškoće u upravljanju svojim tvrtkama

Za više informacija o uvjetima članstva i pogodnostima koje vam donosi obratite se na e-adresu:
manuela.tasler@lider.media

Partneri:

Zadarska županija

TAJNA ZAJEDNIČKOG RASTA TURIZMA I INDUSTRIJE

Iako se u javnosti uvriježio dojam da su Morske orgulje i Pozdrav Suncu vrhunac turističke ponude grada Zadra, pa tako i Zadarske županije, događaji poput prošlotjednog otvorenja obnovljene palače iz trinaestoga stoljeća govore koliko je povijesne ljepote u Zadru, jednom od trinaest najstarijih gradova u Europi. Guvernerova palača u povijesti je imala više namjena. Danas je u njoj sjedište Zadarske županije.

Kulturna baština nije jedini mamac za privlačenje današnjih turističkih nomada. Prometna pristupačnost jedan je od glavnih aduta koji su Zadarsku županiju izbacili u prvi plan. Primjerice, s autoceste dva pravca vode do samoga grada, od kojih jedan izravno u novu luku Gaženicu iz koje se trajektom može doći na zadarske otoke, ali i u Italiju. Dolaskom niskotarifnih tvrtki pak zračna luka u Zemunik otvorila je vrata većem broju mladih turista. Tu su i ljepota i netaknutost prirode, posebice otoka koji su još neotkriveni, blizina Kornata te zadarskog zaleđa, idealnoga za turiste željne adrenalina. Potencijal blizine Velebita, Paklenice i kanjona rijeke Zrmanje još je nedovoljno iskorišten, a i gradići poput Obrovca mogli bi postati prava atrakcija. Zadarska županija ove godine očekuje daljnji rast turizma, čemu bi uz dobre tržišne najave trebala pridonijeti nova ulaganja u objekte i sadržaje, pogotovo ona u stvaranje doživljaja; tako želi postati još poželjnije cjelogodišnje odredište. Titula najboljega eu-

Gospodarska raznolikost županije u kojoj su najveće hrvatske tvrtke u brodarstvu i marikulturi nije smetala Zadru da bude izabran za najbolje europsko turističko odredište 2016.

ropskog turističkog odredišta u 2016. Zadru je također pomogla u boljoj turističkoj promidžbi. Iako je turizam vrlo važan, u Županiji se uzdaju i u pomorstvo, brodarstvo, ribarstvo, prerađivačku industriju te trgovinu jer u njima bilježe najbolje rezultate. Trgovina je najzastupljenija – ostvaruje 24,3 posto prihoda. Slijede prerađivačka industrija s 21,65 posto; turizam s 10,6 posto; promet, osobito pomorski, s 10,3 posto; ribarstvo i poljoprivreda s devet posto, a na građevinarstvo otpada 7,2 posto. Metaloprerađivačka, prehrambeno-prerađivačka industrija, marikultura, ribarstvo i turizam ključni su za dobre gospodarske rezultate u prošloj godini. Gospodarstvo Zadarske županije prilično je raznoliko s razvojnim potencijalima u nekoliko djelatnosti.

Pet poduzetničkih zona Ulagačima je na raspolaganju pet infrastrukturno opremljenih poduzetničkih zona. Županija je znatno pridonijela uzgoju i preradi tune povećavši kvote za ulov, što je potaknulo otvaranje novih tvrtki. Tu su danas čak 33 tvrtke za preradu ribe. Ribarstvu i marikulturi posvećuje se velika pozornost, u prilog čemu ide i program razvoja ribarstva Zadarske županije, koji je jedan od prioritetnih sektora i ima potencijal za daljnji rast. Akvatorij je najvažniji razvojni resurs, a ribarstvo tradicionalna djelatnost i izvor egzistencije za velik dio obalnog i otočnog stanovništva. Danas ribari Zadarske županije ostvaruju i do 47 posto ukupnog ulova ribe u državi, a

- ▲ Pogled s Ugljana
- ◀ Prošlog tjedna za javnost je ponovno otvorena Guvernerova palača, obnovljena s 35,6 milijuna kuna iz fondova Europske unije

Foto: HINA

Županija sudjeluje sa 60-ak posto u ukupnoj proizvodnji hrvatske marikulture. Većina je tvrtki za preradu ribe u poduzetničkoj zoni Grab i Poličniku, desetak kilometara od Zadra. Zadarska županija nepovratnim je proračunskim sredstvima potpomogla 15 projekata poduzetničkih zona i ukupno odobrila osam milijuna kuna. Za sada se ulagačima nudi pet potpuno opremljenih poslovnih zona, a dvije su u pripremi.

Milijun kuna za OPG-ove Ravni kotari plodni su i zbog toga idealni za poljoprivredu. Ondje se gradi sustav za navodnjavanje poljoprivredne površine od 8000 hektara ukupno vrijedan 350 milijuna kuna. U sklopu Programa potpora ruralnom razvoju, koji se provodi posljednje četiri godine, pomaže se malim obiteljskim gospodarstvima u podizanju konkurentnosti sufinanciranjem nabave dugotrajne imovine i pripremom projekata za financiranje novcem Europske unije. Za te se potpore izdvoji milijun kuna na godinu. Velika pozornost usmjerena je na ravnomjeran razvoj i rast svih dijelova Zadarske županije. Otočni prostor jedan je od najosjetljivijih i najugroženijih koji karakteriziraju neprestano raseljavanje, starenje stanovništva i gašenje gospodarskih aktivnosti. Osnivanje Uprave za otoke jedan je od načina na koje se pomaže toj sredini. Od otočnih dijelova Zadarske županije još su ugroženiji oni dalji, primjerice lički, koji su slabije naseljeni; neki nemaju ni javnu rasvjetu. Njima se pomaže u razvoju ruralnog turizma ili OPG-ova. U tim

ADUTI ZADARSKE ŽUPANIJE

- **prometna pristupačnost**
 - dva pravca s autoceste vode do samoga grada, jedan od njih izravno u novu luku Gaženica
- **niskotarifne zrakoplove tvrtke**
 - otvorile vrata većem broju mladih turista
- **ljepota i netaknutost prirode**
 - još neotkriveni otoci
 - blizina Kornata, Velebita, Paklenice, kanjona rijeke Zrmanje
 - zadarsko zaleđe idealno za turiste željne adrenalina
- **prilagodljivo i raznoliko gospodarstvo**
 - najveća hrvatska broderska tvrtka
 - 70 posto hrvatskog uzgoja ribe

najzabačenijim predjelima posebna se pozornost posvećuje zdravstvenoj skrbi, jednoj od najvažnijih djelatnosti za koju je mjerodavna Županija. U 2016. intenzivirala se suradnja Upravnog odjela, zdravstvenih ustanova i Agencije za razvoj Zadarske županije ZADRA te su prijavljena dva važna projekta.

Za decentralizaciju Na primarnoj razini zdravstvene zaštite u sklopu projekta nepovratnog financiranja iz fondova EU planiraju se do kraja 2018. kupiti oprema i provesti manji infrastrukturni zahvati u domovima zdravlja. Projekt će se provoditi na otocima Pagu, Viru, Molatu, Istu, Pašmanu te Dugom otoku; njegova je vrijednost oko dva milijuna kuna. U suradnji s Općom bolnicom Zadar i ZADRA-om na bolničkoj razini zdravstvene zaštite pripremljen je i prijavljen projekt 'Izgradnja i opremanje dnevnih bolnica Odjela za pulmologiju, onkologiju, infektologiju i dermatologiju Opće bolnice te adaptacija i opremanje Dnevne bolnice Službe za kirurgiju'. Prošlog tjedna Županija je za projekt dobila 50 milijuna kuna. Planira i više lokalnih projekata. Na državnoj razini teži se većoj funkcionalnoj decentralizaciji, što se i provodi prenošenjem mnogih poslova na županijsku vlast. U Zadarskoj županiji smatraju da bi za kvalitetno obavljanje tih aktivnosti trebalo osigurati dovoljno novca. Sustav, smatraju ondje, svakako treba još više funkcionalno i financijski decentralizirati. ■

PROMO

Stipe Zrilić,
zadarski župan:

U ZADARSKOJ ŽUPANIJI NAJVEĆI JE PORAST BROJA ZAPOSLENIH

Zadarska županija danas ima otprilike 50.000 zaposlenih, što je oko 1700 više zaposlenika nego 2015. Budući da se gospodarstvo razvija, očekujemo da će se broj nezaposlenih i dalje smanjivati

razgovarala **SANJA MIKOLČEVIĆ PETRUŠIĆ**

sanja.mikolcevic@lider.media

Zadarski župan Stipe Zrilić iznio je planove i strategiju županijskog razvoja i potvrdio kako bilježe gospodarski zamah, razvoj ribarstva, pomorstva, turizma, metaloprerađivačke industrije te pad nezaposlenosti. Prioritet su i gospodarenje otpadom te gradnja podmorskih tunela koji bi spojili zadarske otoke s kopnom.

• **Jeste li zadovoljni prošlogodišnjim provedenim projektima u Zadarskoj županiji?**

– U danim okolnostima možemo biti zadovoljni jer je bilo mnogo aktivnosti na raznim projektima. Napokon je potpisan ugovor o dodjeli nepovratnih sredstava za projekt gradnje Centra za gospodarenje otpadom Biljane Donje. Tako je označen stvarni početak provedbe projekta vrijednoga više od 377 milijuna kuna, započeta još 2008. Potpisivanje ugovora označava i početak novih gospodarskih aktivnosti te otvaranje novih radnih mjesta. Kad se Centar u cijelosti dovrši, u njemu će biti zaposleno od 40 do 50 ljudi. Odlaganje otpada jedna je od najvažnijih stvari današnjice, to je obveza koja nema alternativu. Županija je kao odgovorna institucija pokrenula aktivnosti na uspostavi jednog centra za sve jedinice i istodobnom saniranju lošeg stanja na mnogo odlagališta, čak

devet neusklađenih i velikom broju divljih odlagališta. Gospodarenje otpadom djelatnost je u funkciji zaštite okoliša, vode i zraka te poljoprivrede, a to su naši najvažniji resursi.

• **Koje strateške projekte Zadarska županija planira u sljedećih nekoliko godina?**

– Zadržali smo projekt financiranja regije s pomoću niskotarifnih prijevoznika za jačanje turističkog sektora. Pri kraju je dovršetak pliklinike u Zadru, a radilo se i na gradnji lučke infrastrukture, među ostalim, na rekonstrukciji luke Tkon na otoku Pašmanu. Planiramo razvijati ribarsku infrastrukturu i suprastrukturu, graditi i proširiti operativne površine u Zračnoj luci Zadar te nastaviti pripremati prometno povezivanje kopnenog i otočnog dijela svoje županije podmorskim tunelskim mostovima. To je vrlo važan projekt, prvi bismo u Hrvatskoj podmorskim tunelima povezali otoke s kopnom. Osim toga, važna je gradnja sustava navodnjavanja Baštica, vrlo plodnoga dijela Ravnih kotara; riječ je o podsustavu Smilčić i sustavu navodnjavanja Vransko polje. Među strateškim je planovima i dovršetak vodoopskrbe i odvodnje na području Zadarske županije.

• **U javnosti vlada dojam da Zadarska županija bilježi gospodarski zamah. Idu li objektivni pokazatelji tomu u prilog?**

– Za razliku od hrvatskog prosjeka gospodarstvo Zadarske županije održalo se na približnim godišnjim ukupnim prihodima od 12

milijardi kuna, a broj zaposlenih nije pao tempom hrvatskoga prosjeka, čak je 2015. postigao svojevrtni rekord. Razloge gospodarske žilavosti treba tražiti u raznolikosti gospodarstva i prilagodljivosti promjenama. Još u bivšoj državi zadarsko gospodarstvo nije ovisilo o jednom ili nekoliko velikih državnih poduzeća iste ili srodnih djelatnosti, što je često bilo obilježje drugih krajeva. Zato i raspad sustava megapoduzeća nije previše naštetio gospodarstvu Zadarske županije. Većina je djelatnosti opstala: najveći hrvatski brodar i dalje je najveći; najveći uzgajivač bijele ribe i dalje je u našoj županiji, preradu morskih organizama preuzeli su manji prerađivači; metaloprerađivačka djelatnost opstala je u nekoliko izvozno orijentiranih pogona. Osim lokalnih trgovačkih kuća svi veliki trgovački lanci prepoznali su potencijal Zadra i ovdje otvarali prodajne centre prije nego u nekim većim sredinama. Županija je spremno dočekala i pomogla djelatnosti uzgoja tune žurnim izdavanjem koncesija, a u turizmu se osobito raslo i prilagodilo današnjim turističkim potrebama.

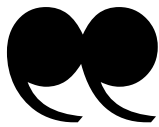
• **Koje su najvažnije gospodarske grane, u čemu ste među najboljima?**

– Svakako treba spomenuti metaloprerađivačku industriju, ribarstvo i marikulturu, koja stalno jača; osim toga, marikultura Zadarske županije čini 70 posto ukupne proizvodnje u Hrvatskoj. To su naše najjače grane. I, naravno, turizam, čijem su razvoju pridonijeli naš dobri

prirodni položaj i ulaganja u prometnu infrastrukturu. Razvoj je također povezan s preradom sirovina iz mora namijenjenih uglavnom tržištu EU i Japana. Prerađivačka industrija ima dugu tradiciju koja proizvode i usluge plasira za potrebe automobilske, prehrambene i farmaceutske industrije; uz prehrambenu ona čini glavninu industrije. U ovom kontekstu važno je spomenuti i to da stanovništvo prepoznaje našu županiju kao naprednu, zbog čega bi, prema demografskim procjenama zagrebačkog Ekonomskog fakulteta, od svih županija jedino naša, uz Grad Zagreb, 2030. trebala imati više stanovnika nego 2013.

• **Koliki je prostor za otvaranje radnih mjesta?**
– Zahvaljujući rastu turizma i pojačanom sezonskom zapošljavanju, ne samo u gospodarstvu, stopa nezaposlenosti niža je od one u ve-

Razloge gospodarske žilavosti treba tražiti u raznolikosti i prilagodljivosti. Većina je djelatnosti opstala: najveći hrvatski brodar, najveći uzgajivač bijele ribe... Preradu morskih organizama preuzeli su manji prerađivači, a metaloprerađivačka djelatnost opstala je u nekoliko izvezno orijentiranih pogona

ćini hrvatskih županija. Zadarska županija danas ima otprilike 50.000 zaposlenih, što je oko 1700 više zaposlenika nego 2015. Budući da se gospodarstvo razvija, očekujemo da će se broj nezaposlenih i dalje smanjivati. Također, na području naše županije postoje poslovne zone poput onih u Poličniku u kojoj je u tri poslovne zone više od 40 tvrtki koje zapošljavaju više od 1200 ljudi. U svemu tome najvažnija je suradnja između javnog i privatnog sektora.

• **Imate li planove za skorašnju sezonu? Zadarska županija bilježi najveći rast privatnih iznajmljivača.**

– Naša županija privlačno je turističko odredište. Ostvarili smo blizu 12 milijuna noćenja u prošloj godini i posjetilo nas je 1,6 milijuna gostiju. Naše su prednosti zemljopisni položaj, razvedena obala sa 116 otoka i otočića, laka dostupnost i prometna povezanost, vrlo bogata kulturno-povijesna i prirodna baština, vrhunska gastronomija. Dolaskom niskotarifnih avioprijevoznika poput Ryanaira broj turista počeo je rasti, osobito onih koji ostaju nekoliko dana tijekom kojih žele vidjeti i osjetiti što više. Zato se povećala potreba za smještajem, a s obzirom na to da je hotelskih kompleksa relativno malo, otvorio se prostor za privatne iznajmljivače. U našoj županiji registrirano je 161.096 ležajeva, od kojih čak 100.818 u kućanstvima. Udio privatnog smještaja u ukupnom broju smještajnih jedinica jest iznad 60 posto, a broj aktivnih iznajmljivača premašuje 12.000.

• **Kako potičete poduzetništvo, obrtništvo i inovacije?**

– Prioritetni su nam projekti u ovoj godini operacionalizacija Strategije pametne specijalizacije, povezivanje gospodarstvenog i znanstvenog sektora u sklopu Plavo-zelenoga centra – centra kompetencija, Centar novih tehnologija, Obrazovna tvornica – specijalizirani poduzetnički inkubator, Centar za kreativnu industriju – specijalizirani poduzetnički inkubator te Poljoprivredno-demonstracijski centar u Zemunik Donjem. Pokušavamo nešto napraviti i za iznajmljivače, pa je Turistička zajednica Zadarske županije pokrenula 'Welcome', projekt označavanja kvalitete u obiteljskom smještaju. Riječ je o skupini standarda i mjerila kako bi se povećale konkurentnost i kvaliteta apartmana. U sklopu projekta povode se izobrazba, standardizacija, marketinško oblikovanje i certificiranje te dodjeljuju oznake. Osim Županije i Turističke zajednice Zadarske županije projektni su partneri poslovne banke, što znači da se omogućuje dobivanje kredita uz uvjet da se novac uloži u privatne smještajne kapacitete u Zadarskoj županiji. ■

Biograd na Moru

ZABAVNI PARK, GOLF I MIROVINSKI DOM ZA DODATNI UZLET TURIZMA

Hrvatski Gardaland nadomak Crvene luke trebao bi proraditi do lipnja, a golfište na Baštijunskom brijegu i mirovinski dom još čekaju koncesiju od države, odnosno rješavanje imovinskopravnih odnosa

Biograd, lijepi, mirni gradić pola sata udaljen od Zadra, može se pohvaliti turističkom tradicijom, hotelima i lijepim plažama, nautičkim turizmom i marinom u svom središtu, ali i budućim zabavnim parkom koji se treba otvoriti ovoga ljeta i trebao bi biti hrvatski Gardaland. Osim toga, u tijeku su još dva projekta koja bi Biograd izbacila u prvi plan: gradnja golfišta u biogradskom zaleđu, pored parka prirode Vransko jezero, te mirovinskog doma, koji bi privukao umirovljenike s kontinenta željne morskog ugođaja tijekom cijele godine.

Dolazi 'roller coaster' na 17 šlepera Do lipnja bi trebao biti gotov prvi hrvatski zabavni park prema uzoru na talijanski Gardaland. Nalazi se pokraj Biograda, na putu za Crvenu luku, a gradnja je počela u proljeće prošle godine. Investitor je tvrtka Mirnovec Park, sestrinska tvrtka Mirnovec Pirotehnika, koja je odmah na početku uložila 15 milijuna eura u gradnju zabavnog parka za sve generacije, a ukupna investicija je i veća. Teren je kupljen od Grada Biograda za 6,5 milijuna kuna. Izvođač radova, zagrebačka Tehnika, obvezao se do lipnja, dakle, 14 mjeseci od početka, završiti radove. Pokriveno je 4000 kvadrata, vodene površine planirane su na 2000 kvadrata, staze za hodanje u borovoj šumi bit će duge skoro 18 kilometara, a ukupna površina zabavnog parka je 45.645 četvornih metara.

FRANJO KOLEČIĆ na gradilištu prvoga hrvatskoga Gardalanda, koji gradi Mirnovec Pirotehnika

U prvoj godini rada očekuje se čak 180 tisuća posjetitelja te se najavljuje otvaranje osamdesetak radnih mjesta. Zabavni park prostirat će se na 45 tisuća četvornih metara, a posjetitelje bi trebalo dočekati 25 atrakcija s tri tematske cjeline: divlji zapad, stari gusarski grad te svemir. Osim što će nuditi zabavne vožnje, imat će amfiteatar i dio s računalnim igrama, a velik naglasak bit će stavljen na vatromete, s obzirom na to da se tvrtka Mirnovec ponajprije i bavi pirotehnikom. Na Jadranu nije bilo tipičnog odredišta za obiteljski turizam, kažu investitori, pa će u parku vožnje biti prilagođene za sve kategorije posjetitelja, ali i koncerti te ostali događaji. U ožujku se počinju montirati prvi 'roller coasteri'. O kakvom je poslu riječ najbolje govori podatak da je samo za transport 'roller coastera' bilo potrebno angažirati 17 šlepera.

Čekanje koncesije za golf Projekt golfišta nije u toj fazi realizacije, ali na njemu se intenzivno radi. Baštijunski brig iznad Biograda, sadašnje odlagalište otpada, smješteno uz park prirode Vransko jezero, trebao bi, prema projektu, biti golfište sa svim pratećim sadržajima. **Antun Mikec**, suvlasnik zagrebačke tvrtke VMD, zadužen je za projekt igrališta za golf Baštijunski brig i objašnjava da je do sada mnogo vremena i truda uloženo u realizaciju, jer dvije i pol godine čekaju koncesiju s kojom se stalno odugovlači. Za teren veličine 25 hektara otkupljenog zemljišta i

još oko 90 hektara državnog zemljišta razrađen je plan uređenja velikoga golfa sa svim pratećim sadržajima od naselja vila do dijela za jahanje, ali ključna stvar još nije riješena. U agenciji za državnu imovinu (DUDI) nisu dobili rješenje za koncesiju, kaže Antun Mikec. Imaju potporu lokalne birokracije, ali je zapelo na državnoj razini. Područje oko Baštijunskog briga okruženo je s mnogo malih privatnih terena, a budući da nisu vlasnici cijelog zemljišta ne mogu dobiti građevinsku dozvolu. Imaju 140 ugovora s privatnim vlasnicima terena oko Baštijunskog briga i lokacijsku dozvolu. Za taj projekt osnovana je tvrtka Golf centar Biograd, uloženo je oko dva milijuna eura u papirologiju i otkup terena od privatnika.

Treći projekt na koji se u Biogradu ozbiljno računa gradnja je mirovinskog doma, za koji postoji pravomoćna lokacijska dozvola, a s obzirom na to da je riječ o nekretnini u vlasništvu države, čeka se rješenje imovinskopravnih odnosa kako bi se investitori mogli javiti i započeti provedbu.

Planirani projekt obuhvaća osam samostojećih smještajnih jedinica sa 160 jednokrevetnih i 72 dvokrevetne sobe, ukupno 304 kreveta s namjenom smještaja starijih osoba, te još jednu zgradu sa stacionarom i pratećim sadržajima te dvoranom za fizikalnu terapiju. U Biogradu ističu da bi budući dom produljio turističku sezonu, ostvarila bi se raznovrsnost ponude na području biogradske rivijere, podignula kvaliteta

turističkih usluga, a i zaposlio bi se velik broj stručnoga, medicinskog kadra i pomoćnog osoblja.

Biograd, turistički grad s 1,2 milijuna turista na godinu, svake sezone uvodi neke novosti za svoje goste, pa u njemu za predsezonu pripremaju tzv. slovenski vikend, kako bi već potkraj travnja i za 1. svibnja ugostili svoje tradicionalne goste iz slovenskih gradova prijatelja.

Najbrži turistički rast Biograd na Moru jedan je od najuspješnijih priobalnih turističkih gradova, a za sezonu 2017. osim uobičajenih sportskih natjecanja i glazbenih događaja priprema nautički susret i regatu, susrete motorista koji voze Harley Davidson i ljubitelja kultne Vespe. Biogradske marine i jak nautički turizam, blizina otoka te netaknuta priroda u njegovu zaleđu aduti su koji privlače sve više turista. Zahvaljujući odličnom položaju i prometnoj povezanosti, u blizini Zadra, autoceste, zračne luke, trajektne veze s otokom Pašmanom, parka prirode Vransko jezero, nacionalnog parka Kornati, Biograd je jedan od najbrže rastućih turističkih gradova.

S obzirom na to da u Vladinom akcijskom planu zdravstveni turizam zauzima važno mjesto, Biograd je jedan od prvih gradova koji se u njega mogu uključiti budući da ima osamdeset godina staru Specijalnu bolnicu za ortopediju s izvrsnim rezultatima, koja bi s turizmom bila dobitna kombinacija. ■

Ivan Knez,

gradonačelnik Biograda na Moru:

RAZNIM MANIFESTACIJAMA I NAUTIKOM IDEMO PREMA CJEOGODIŠNJOJ TURISTIČKOJ SEZONI

Naša sezona počinje odmah nakon Uskrsa i završava sve kasnije, zatvaramo je u listopadu 'Biograd Boat Showom'. Dobrom promidžbom i novim manifestacijama ove godine namjeravamo ugostiti i mnogo više turista od lanjskih 1,2 milijuna

razgovarao **LUKA FIŠIĆ**
luka.fisic@lider.media

Na čelu Biograda na Moru već je deset godina Ivan Knez. Nakon što je završio Agronomski fakultet u Zagrebu, zaposlio se u Policijskoj upravi – ispostavi Biograd na Moru kao policijski službenik, a poslije je napredovao do mjesta inspektora za poljoprivredu i šumarstvo u tom gradu. Prije nego što je zasjeo na mjesto gradonačelnika, obnašao je funkciju inspektora za gospodarstvo u Državnom inspektoratu u Zadru, a zatim i pomoćnika pročelnika za turizam Zadarske županije. Za njegove vladavine Biograd na Moru iznimno je iskoračio reklamirajući se kao turističko odredište u kojemu sezona ne traje samo tri mjeseca, nego zahvaljujući dvjema marinama cijelu godinu. Biograd na Moru dom je i mnogim manifestacijama kao što su najveća izložba plovila u Hrvatskoj i regiji 'Biograd Boat Show', koji se održava u listopadu, te Gastro Stol u lipnju. Knez želi i da se Biograd na Moru ustoliči kako regionalno središte kongresnog turizma te da njegova industrijska zona postane još privlačnija poduzetnicima i ulagačima. Grad pomaže i malim po-

duzetnicima nudeći im povoljne zakupe, prodaju i koncesiju.

• **Kako se razvijao Biograd tijekom vašega mandata? Gdje je danas u odnosu na nekoliko godina prije?**

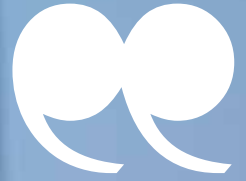
– Otkako su građani dali povjerenje meni i mojem timu, naš je cilj da Biograd postane grad po mjeri čovjeka, da ne bude samo turistički grad u kojemu će se živjeti tri mjeseca, koliko je donedavno trajala turistička sezona, nego da bude u punom smislu riječi – srce Jadrana. Osigurali smo uvjete za gospodarenje, zaštitu i upravljanje prostornim planovima i zemljišno-knjižnom obnovom. Tako ostvarujemo uvjete za društveni i gospodarski razvoj, gradnju i racionalnu uporabu prirodnih i kulturnih dobara. Neke rezultate možemo vidjeti u raznim projektima koje je odobrila Europska unija, manifestacijama koje su ucrtale Biograd na svjetski turistički zemljovid, povećanju broja noćenja... Grad će i u budućnosti provoditi projekte koji će osigurati financijsku održivost, stoga uskoro očekujemo vidljive rezultate. Napredak i razvoj uvijek zahtijevaju vremena jer ništa kvalitetno i dobro nije učinjeno preko noći.

• **Jeste li zadovoljni proteklom turističkom sezonom?**

– Grad Biograd u posljednjih je nekoliko godina znatno iskoračio u turističkoj sezoni i promidžbi kao turističkog središta, pa tako svake godine bilježimo povećanje turista i noćenja, širimo lepezu nacionalnosti gostiju. Osim toga, više ne dolaze samo tri mjeseca u srcu sezone, nego naša sezona počinje mnogo ranije, odmah nakon Uskrsa, i završava sve kasnije; zatvaramo je u listopadu manifestacijom 'Biograd Boat Show'. Budući da imamo dvije marine, nautički turizam dopušta da naša sezona traje cijelu godinu jer smo poznati kao odredište s najviše regata tijekom godine u cijeloj regiji. Ako govorimo o brojkama, Biograd je prošle godine imao više od 1,2 milijuna noćenja, a promidžbom i manifestacijama namjerava ih imati još mnogo više.

• **U Biogradu se održava najveća izložba plovila u Hrvatskoj i regiji 'Biograd Boat Show', tu je i 'Gastro stol'. Tko stoji iza ideje o tim manifestacijama i planirate li neke slične u sljedećim godinama?**

– 'Biograd Boat Show' tradicionalno organizira hotelska kuća Ilirija uz potporu i sufinanciranje Grada Biograda na Moru te Turističke zajednice. 'Gastro stol' je manifestacija koju organiziraju Turistička zajednica i Grad uz pomoć naših ugostitelja i Biograđana koji žele

*Osim turizma
treba spomenuti
poljoprivredu te
industriju. Biogradska
industrijska zona, u
kojoj je iz godine u
godinu sve više tvrtki,
trebala bi postati
još privlačnija*

pridonijeti službenom otvorenju turističke sezone koje počinje tom priredbom. Kad je riječ o manifestacijama, tu se uvijek trudimo i znamo da upravo organiziranjem događaja koji su drugačiji, novi, a pogotovo internacionalni, privlačimo goste, ali i, što je važno, medije. Možemo se pohvaliti i održavanjem manifestacije 'Croatia Harley Days', na kojoj je bilo više od 30.000 motora i više od 100.000 posjetitelja. Moram napomenuti da ponovno pregovaramo o tome da se taj događaj treći put vrati u Biograd. U svibnju 2015. imali smo pak Svjetske dane Vespe koji su okupili ljubitelje vespi iz cijeloga svijeta; nadalje, imali smo Svjetsko natjecanje u oranju, koje je bilo izvrsno medijski popraćeno; prošle godine održan je Internacionalni sajam ribarstva, a uvijek smo ponosni na manifestaciju 'Biogradska noć' koja se tradicionalno održava 4. kolovoza i posvećena je Danu pobjede i domovinske zahvalnosti; iz godine u godinu privlači sve više posjetitelja, njih iznad 30.000. Prema toj manifestaciji čiji je vrhunac spektakularni vatromet naši gosti planiraju odmor jer, vjerujte, na taj datum slobodnih smještajnih kapaciteta nema i da ih je još toliko, bilo bi ih malo! Ove godine predsezonom ćemo začiniti i 'Slovenskim vikendom', manifestacijom koju smo nedavno reklamirali na turističkom sajmu u Ljubljani, posvećenu upravo našim najbroj-

nijim gostima, Slovencima. Naglasak je na aktivnom odmoru uz, naravno, zabavu na rivi u noćnim satima. Ove godine imamo i Europske dane Vespe koji će se održati u svibnju, vikend uoči otvorenja turističke sezone.

• **Biograd na Moru jedno se vrijeme reklamirao kao centar kongresnoga, poslovnog turizma. Kako stojite u vezi s tim?**

– I dalje težimo prema tom cilju. Ulagачi su kupili teren u središtu grada namijenjen upravo za kongresni turizam. Koliko imamo informaciju, već imaju gotove projekte pa će se uskoro početi raditi i na tome.

• **Kako surađujete s poduzetnicima? Imate li neke subvencije ili slične oblike financiranja?**

– Grad Biograd potpuno podupire rast i razvoj poduzetnika, osobito malih. Pomažemo im nudeći im povoljne zakupe, prodaju i koncesiju.

• **Osim turizma, koje još gospodarske grane treba istaknuti u vašem gradu?**

– Kad govorimo o gospodarskim granama, svakako treba spomenuti i poljoprivredu te industriju koja se razvija na biogradskom području. Industrijska zona, u kojoj je iz godine u godinu sve više tvrtki, trebala bi postati još privlačnija poduzetnicima i ulagačima. Želimo da taj pro-

stor zaživi u punom smislu riječi. U njemu osiguravamo nužnu infrastrukturu, na čemu se u okviru mogućnosti sustavno radi. Kad govorimo o poljoprivredi, ne možemo ne spomenuti Vranu d.o.o., najvećega poljoprivrednog proizvođača svježeg povrća i voća koji tradicionalnom poljoprivrednom proizvodnjom čuva plodnost i održivost zemljišta. Ondje je zaposleno više od 120 radnika, i to bez sezonaca. Tu je i Tvornica mreža i ambalaže čiji novi proizvodni pogon vrijedan 12 milijuna treba biti gotov ove godine.

• **Koje nove poslovne projekte planirate u sljedećim godinama?**

– Uvijek je teško govoriti o jednogodišnjem razdoblju, ali projekti na kojima se radi ili oni na kojima se počinje raditi jesu redom: rekonstrukcija ljetnoga kina; gradnja i rekonstrukcija pučkog otvorenog učilišta s multimedijском dvoranom i kinom; karting-centar; gradnja mirovinskoga doma, kanalizacijskog sustava; gradnja zabavnog parka koji će se otvoriti u lipnju ove godine, a ulagač je tvrtka Mirnovec park, sestrinska tvrtka Mirnovec pirotehnike; golfski tereni zagrebačke tvrtke VMD te rekonstrukcija Zavičajnog muzeja Biograda na Moru. Grad planira i druge, nove ideje za koje projekti već postoje, ali sve u svoje vrijeme... ▣